TIT. XVII.

DE ABOLITIONIBUS.

§. 1. POſt abolitionem publicam[1] a delatore ſuo reus intra xxx. diem repeti poteſt[2], poſtea non poteſt. §. 2. Summa ſupplicia ſunt, crux, crematio, decollatio[3]. Mediocrium autem delictorum pœnæ ſunt, metallum, ludus[4], deportatio. Minimæ, relegatio, exilium[5], opus publicum, vincula[6]. Sane qui ad gladium dantur, intra annum conſumendi ſunt.

TIT. XVIII.

DE ABACTORIBUS.

§. 1. ABactores ſunt, qui unum equum, duas equas, totidemque boves[7], capras x, aut porcos quinque abegerint. Quidquid vero intra hunc numerum fuerit ablatum, pœna furti pro qualitate ejus, aut in duplum, aut in triplum convenitur, vel fuſtibus cæſus in opus publicum unius anni datur, aut ſub pœna vinculorum domino reſtituitur. §. 2. Si ea pecora, de quibus quis litigat, abegerit, ad forum[8] remittendus eſt, atque ita convictus in duplum, vel in triplum furis more damnatur.

TIT. XIX.

DE SACRILEGIS.

QUi noctu manu[9] facta prædandi, ac depopulandi gratia templum inrumpunt, beſtiis objiciuntur. Si vero per diem leve aliquid de templo abſtulerint, vel deportantur honeſtiores, vel humiliores in metallum damnantur.

TIT. XX.

DE INCENDIARIIS.

QUi noctu fructiferas arbores[10] manu facta ceciderint, ad tempus plerumque in opus publicum damnantur, aut honeſtiores damnum ſarcire coguntur, vel curia ſubmoventur, vel relegantur.

TIT. XXI.

DE VATICINATORIBUS, ET MATHEMATICIS.

§. 1. VAticinatores, qui ſe Deo plenos adſimulant, idcirco civitate expelli placuit, ne humana credulitate publici mores ad ſpem alicujus rei corrumperentur, vel certe ex eo populares animi turbarentur. Ideoque primo fuſtibus cæſi civitate pelluntur: perſeverantes[11] autem in vincula publica conjiciuntur, aut in inſulam deportantur, vel certe relegantur. §. 2. Qui novas, & uſu, vel ratione[12] incognitas religiones inducunt, ex quibus animi hominum moveantur, honeſtiores deportantur, humiliores capite puniuntur. §. 3. Qui de ſalute Principis, vel ſumma Reipublicæ Mathematicos, Ariolos, Aruſpices, vaticinatores conſulit, cum eo, qui reſponderit, capite punitur. §. 4. Non tantum divinatione quis, ſed ipſa ſcientia, ejusque libris[13] melius fecerit abſtinere. Quod ſi ſervi de ſalute dominorum conſuluerint, ſummo ſupplicio, id eſt, cruce afficiuntur. Conſulti autem ſi reſponſa dederint, aut in metallum damnantur, aut in inſulam deportantur.

TIT. XXII.

DE SEDITIOSIS.

§. 1. AUctores[14] ſeditionis & tumultus, concitato populo, pro qualitate dignitatis, aut in crucem tolluntur, aut beſtiis objiciuntur, aut in inſulam deportantur. §. 2. Qui terminos effodiunt[15], vel exarant, arboreſve terminales evertunt, vel qui convellunt bodones[16], ſi quidem id ſervi ſua ſponte fecerint, in metallum damnantur, humiliores in opus publicum, honeſtiores in inſulam, amiſſa tertia parte bonorum relegantur. §. 3. Cives Romani[17], qui ſe Judaico ritu, vel ſervos ſuos circumcidi patiuntur, bonis ademptis in inſulam perpetuo relegantur: Medici capite puniuntur. §. 4. Judæi ſi alienæ nationis comparatos ſervos circumciderint, aut deportantur, aut capite puniuntur[18].

TIT. XXIII.

AD LEGEM CORN. DE SICARIIS, ET VENEFICIS.

§. 1. LEx Cornelia[19] pœnam deportationis infligit eis, qui hominem occiderint, ejusve rei cauſa, furtive faciendi cum telo fuerint. Et qui venenum hominis necandi cauſa habuerint, vendiderint, paraverint, falſum teſtimonium dixerint, quo quis periret, mortisve cauſas præſtiterint. Ob quæ omnia facinora in honeſtiores pœna capitis vindicari placuit, humiliores vero in crucem tolluntur, aut beſtiis objiciuntur. §. 2. Qui hominem occiderit, aliquando abſolvitur. Et qui non occidit, ut homicida damnatur. Conſilium enim uniuscujusque, non factum puniendum eſt[20]. Ideoque qui cum velit occidere, id caſu aliquo perpetrare non potuerit, ut homicida punietur. Et is, qui caſu jactu teli hominem imprudenter occiderit, abſolvitur. §. 3. Qui latronem cædem ſibi inferentem, vel alium quemlibet ſtuprum inferentem occiderit, puniri non placuit[21]. Alius enim vitam alius pudorem publico facinore defendit.

§. 4. Judex, qui in cauſſa capitali pecuniam acceperit[22], in inſulam bonis ademptis, deportatur. §. 5. Mandatores cædis perinde ut homicidæ[23] puniuntur. §. 6. Si putator ex arbore cum ramum dejiceret, non proclamaverit[24], ut vitaretur, atque ita prætereuntis ejus ictu homo perierit, etſi in legem non incurrit, in metallum damnatur. §. 7. Qui hominem invitum[25], libidinis, aut promercii[26] cauſa caſtraverit, caſtrandumve curaverit, ſive is ſervus, ſive liber ſit, capite punitur. Honeſtior publicatis bonis in inſulam deportatur. §. 8. Qui abortionis[27], aut amatorium poculum dant, etſi dolo non faciant, tamen quia mali exempli res eſt, humiliores in metallum, honeſtiores in inſulam amiſſa parte bonorum relegantur. Quod ſi eo mulier aut homo perierit, ſummo ſupplicio afficiuntur.

§. 9. Qui ſacra impia, nocturnave, ut quem obcantarent, interficerent, obligarent, fecerint, faciendave curaverint[28], aut cruci ſuffiguntur, aut beſtiis objiciuntur. §. 10. Qui hominem immolaverint[29], ex ejusve ſanguine litaverint, fanum templumve polluerint, beſtiis objiciuntur, vel ſi honeſtiores ſint, capite puniuntur.

§. 11. Magicæ artis conſcios ſummo ſupplicio affici placuit, id eſt, beſtiis objici, aut cruci ſuffigi: Ipſi autem magi[30] vivi exuruntur.

§. 12. Libros magicæ artis apud ſe neminem habere licet: & ſi penes quoscumque reperti ſint, bonis ademptis ambuſtisque his[31] publice, in inſulam deportantur: humiliores capite puniuntur. Non tantum hujus artis profeſſio, ſed etiam ſcientia prohibita eſt. §. 13. Si ex eo medicamine, quod ad ſalutem hominis, vel ad remedium datum erat, homo perierit[32]; is, qui dederit, ſi honeſtior fuerit, in inſulam deportatur, humilior autem capite punitur.

TIT. XXIV.

AD LEGEM POMPEJAM DE PARRICIDIIS.

LEge Pompeja de parricidiis tenetur, qui patrem, matrem, avum, aviam, fratrem, ſororem, patronum, patronam occiderit[33]. Hi etſi antea inſuti culleo[34] in mare præcipitabantur, hodie tamen vivi exuruntur, vel ad beſtias[35] dantur.

TIT. XXV.

AD LEGEM CORNELIAM TESTAMENTARIAM.

§. 1. LEge Cornelia teſtamentaria[36] tenetur, qui teſtamentum, quodve aliud inſtrumentum ſciens dolo malo recitaverit, ſubjecerit, ſuppreſſerit, amoverit, reſignaverit, deleverit, quodve ſignum adulterinum ſculpſerit[37], fecerit, expreſſerit, amoverit, reſeraverit: quive nummos aureos, argenteos adulteraverit[38], laverit, conflaverit, raſerit, corruperit, vitiaverit, vultuve Principum ſignatam monetam[39] præter adulterinam reprobaverit. Et honeſtiores quidem in inſulam deportantur, humiliores autem aut in metallum damnantur, aut in crucem tolluntur. Servi autem poſt admiſſum manumiſſi capite[40] puniuntur. §. 2. Qui ob falſum teſtimonium perhibendum, vel verum non perhibendum pecuniam acceperit, dederit, judicemve, ut ſententiam ferat, vel non ferat, corruperit, corrumpendumve curaverit, humiliores capite puniuntur, honeſtiores publicatis bonis cum ipſo judice in inſulam deportantur.

§. 3. Judex qui contra ſacras Principum conſtitutiones, contrave jus publicum quod apud ſe recitatum eſt, pronunciat, in inſulam deportatur. §. 4. Qui rationes, acta, libellos, album propoſitum, teſtationes, cautiones, chirographa, epiſtolas ſciens dolo malo in fraudem alicujus deleverit, mutaverit, ſubjecerit, ſubſcripſerit, quive æs inauraverit, argentaverit[41], quive cum argentum, vel aurum poneret, æs ſtannumve ſubjecerit, falſi pœna coërcetur. §. 5. Ampliſſimus ordo decrevit[42] eas tabulas, quæ publici, vel privati contractus ſcripturam continent, adhibitis teſtibus ita ſignari, ut in ſumma marginis ad mediam partem perforatæ, triplici lino conſtringantur, atque impoſitum ſupra linum ceræ ſigna imprimantur, ut exteriores ſcripturæ fidem interiori ſervent. Aliter tabulæ prolatæ nihil momenti habent. §. 6. Qui vivi teſtamentum aperuerit, recitaverit, reſignaverit, pœna legis Corneliæ tenetur[43]: & plerumque aut humiliores in metallum damnantur, aut honeſtiores in inſulam deportantur. §. 7. Si quis inſtrumenta litis[44] ſuæ a procuratore ſuo, vel cognitore adverſario prodita eſſe convicerit, tam procurator, quam cognitor, ſi humiliores ſunt, in metallum damnantur: ſi honeſtiores, adempta dimidia parte bonorum, in perpetuum relegantur. §. 8. Inſtrumenta penes ſe depoſita quicumque alteri altero abſente reddiderit, vel adverſario prodiderit, pro perſonæ ejus conditione, aut in metallum damnatur, aut in inſulam relegatur[45]. §. 9. Qui falſis inſtrumentis, actis, epiſtolis, reſcriptis, ſciens

1 Abolitio duplex eſt, privata & publica. Poſt illam, ab alio, non ab eodem intra diem 30. repeti reus poteſt. *l. 3. §. ult. D. de accuſ. l. 4. §. ult. D. ad SC. Turpill. l. 1. C. de abolition.* 2 Poſt abolitionem publicam intra diem 30. etiam ab eodem repeti reus poteſt. *l. 1. C. de gener. abolit. l. 10. D. ad SC. Turp.* 3 *l. 28. D. de pœn.* Illis tribus dumtaxat modis olim vita adimi potuit, non laqueo, ſive furca. *l. 8. §. 1. D. de pœn.* 4 Ludus duplex eſt, Venatorius, & Gladiatorius. In utrumque damnati ſervi pœnæ efficiuntur. *l. 8. §. quicumque. D. de pœn.* 5 Relegatio eſt, inſulæ vinculum: Exilium, eſt certi loci interdictio, aut omnium præter certum locum. Sic legendum eſt in *l. 5. D. de interd. & releg.* 6 Si ad tempus ſint. Nam neque civitas per hunc modum, neque libertas amittitur. In perpetuum vero damnati civitatem amittunt. *l. 17. D. de pœn.* libertatem retinent. *l. 28. §. 6. D. de pœn.*

7 Ita legendum puto, *Abactores ſunt, qui unum equum, duas equas, vel capras decem, totidemque oves, aut porcos quinque avegerunt, pro qualitate ejus, aut in duplum, aut triplum convenitur. Abactor autem fuſtibus cæſus in opus publicum unius anni datur, aut ſub pœna vinculorum domino reſtituitur.* 8 Saturninus ait, ad examinationem civilem, *l. 1. §. ult. D. de abig.* Alii ad jus ordinarium. *l. ult. D. de priv. del. l. 2. D. de fur. bal. l. 1. §. 1. D. ſi ventris nom. mul. in poſſ. miſſ.* Forum eſt proprie cauſarum civilium: inde Forenſes actiones, id eſt, civiles. *l. 1. D. de incend. ruin. & nauf.*

9 *l. 6. D. ad legem Jul. pecul.*

10 De arboribus cæſis eſt in ſingulas 25. aſſium actio ex 12. tabul. Eſt actio legis Aquiliæ: eſt interdictum Quod vi aut clam, eſt & prætoria in duplum actio, de qua tractatur in *l. 7. & l. prox. D. arb. furt. cæſ.*

11 *l. 28. §. ſolent. D. de pœn. l. 8. C. ad legem Jul. de vi pub.* 12 Ut M. Tullius *de amicitia*, Si quando de amicitia, quam nec uſu, nec ratione habent cognitam. 13 Item de Magica arte traditur. *Ꞩ. tit. 23.*

14 Extat hæc ſententia in *l. 38. §. 2. D. de pœn.* 15 *l. 1. D. de term. mot.* 16 Bodones ſive botones vicem terminorum præſtant. Vox eſt menſorum, vel eorum, qui de agrorum & limitum conditionibus ſcripſerunt. 17 Soli Judæi ſe impune circumcidunt. *l. 11. D. ad leg. Corn. de ſic.* 18 *d. l. 11. D. ad leg. Corn. de ſicar.*

19 *l. 1. D. ad leg. Corn. de ſic. l. 3. §. pen. D. ad leg. Corn. de ſic.* 20 In maleficiis voluntas ſpectatur, non exitus. *l. 14. D. ad leg. Corn. de ſic.* 21 *l. 2. l. 4. C. ad leg. Corn. de ſic. l. 1. §. ult. D. eod. l. 4. D. ad leg. Aquil.* 22 *l. 1. D. h. t.* 23 *l. 5. C. de accuſ.* 24 Si ſervum occiderit, in legem Aquiliam incidit: ſi liberum, neque in Aquiliam incidit, quia de libero occiſo ea lege non datur actio, neque in Corneliam, quia lege dolus arguitur non culpa. *l. 7. D. ad leg. Cor. de ſicar. l. 31. D. ad leg. Aquil.* 25 Quæ vox frequens eſt in libris noſtris. *l. 41. §. 5. D. de legat. 1. l. 4. §. 2. D. de pen. leg. l. 2. D. ad leg. Jul. de vi pub.* 26 Ex Conſtitutione Adriani idem erit, ſi non invitum caſtraverit. *l. 4. §. ult. D. ad leg. Cor. de ſic.* 27 Extat hæc ſententia in *l. 38. §. 5. D. de pœn.* 28 *l. 13. D. ad leg. Cor. de ſic.* 29 Quod & Tiberium & Adrianum vetuiſſe proditum eſt. 30 Gravius ipſi magi puniuntur, quam magicæ artis conſcii. *tit. de malef. & math. C.* 31 *l. 4. §. 1. D. fam. erciſc.* 32 *l. 6. §. 7. D. de offic. præſ.*

33 Eadem eſt legis Corneliæ de ſicariis, & legis Pompeiæ pœna. *l. 1. D. de leg. Pomp. de parric.* 34 *l. pen. D. eod.* hæc introducta pœna in uſu eſſe deſiit. Poſtea reducta a Conſtantino. *l. 1. C. de his qui par. vel lib. occid.* 35 *l. 1. D. de pub. jud.*

36 *l. 30. D. de l. Corn. de falſ. §. item lex Cornelia de falſis. Inſt. de pub. judic.* Solent etiam, qui extra teſtamenta in aliis rationibus, vel inſtrumentis quid eorum fecerint, perinde atque teſtamentorum falſarii coërceri. *l. 1. §. qui in rationibus. l. 9. §. 1. l. inſtrumentorum. §. 1. D. de leg. Corn. de falſ.* Falſum eſt de teſtamentis: Quaſi falſum de ceteris inſtrumentis, vel cauſis, *l. 1. §. ult. D. eod.* 37 *l. 8. & 9. D. eod.* 38 Pertinet ad *l. 1. C. de vet. num. pot.* 39 *l. 1. §. ult. D. eod.* 40 *l. 1. §. 1. D. de leg. Corn. de falſ.* 41 Quod veriſimile eſt Paulum ex aliqua conſtitutione ſumpſiſſe. 42 S. C. de quo hic agitur, factum fuit Neronis temporibus. Suet. *in Nerone.* 43 *l. 1. §. is qui aperuerit. D. de leg. Corn. de falſ.* Extat hæc ſententia in *l. 38. §. qui vivi. D. de pœn.* 44 *d. l. 38. §. ſi quis inſtrumentum.* 45 In Pandectis legitur, *deportatur. l. 38. §. inſtrumenta. D. de pœn.* quod ex hoc loco emendandum cenſeo.

dolo

dolo malo uſus fuerit[1], pœna falſi coërcetur: ideoque humiliores in metallum damnantur, honeſtiores in inſulam deportantur. §. 10. Si qui ſibi falſum nomen impoſuerit, genus, parentesve finxerit, quo quid alienum interceperit, poſſederit[2], pœna legis Corneliæ de falſis coërcetur. §. 11. Qui inſignibus altioris ordinis utuntur, militiamque confingunt[3] quo quem terreant, vel concutiant, humiliores capite puniuntur, honeſtiores in inſulam deportantur. §. 12. Si qui de judicis amicitiis, vel familiaritate mentientes eventus ſententiarum ejus vendunt[4], quidve obtentu nominis ejus agunt, convicti pro modo delicti aut relegantur, aut capite puniuntur.

TIT. XXVI.

AD LEGEM JULIAM DE VI PUBLICA ET PRIVATA.

§. 1. LEge Julia de vi publica damnatur, qui aliqua poteſtate præditus civem Romanum antea ad populum, nunc ad Imperatorem appellantem[5] necarit, necarive juſſerit, torſerit, verberaverit, condemnaverit, in publica vincula duci juſſerit: Cujus rei pœna humiliores capitis, honeſtiores inſulæ deportatione[6] coërcentur. §. 2. Hac lege excipiuntur, qui artem ludicram faciunt. Judicati etiam & confeſſi, & qui ideo in carcerem duci jubentur, quod jus dicenti non obtemperaverint[7], quidve contra diſciplinam publicam fecerint[8]. Tribuni etiam militum, & præfecti claſſium, alarumve: ut ſine aliquo impedimento legis Juliæ per eos militare delictum coërceri poſſit. §. 3. Lege Julia de vi privata tenetur, qui quem armatis hominibus poſſeſſione, domo, villa agrove dejecerit, expugnaverit, obſederit, cluſerit, idve ut fieret, homines commodaverit, locaverit, conduxerit, quive cœtu, concurſu[9], turba, ſeditione incendium fecerit, funerari, ſepelirive aliquem prohibuerit, funusve eripuerit, turbaverit: Et qui eum, cui aqua & igni interdictum eſt, receperit, celaverit, tenuerit. Quive cum telo in publico fuerit: templa, portas, aliudve quid publicum armatis obſederit[10], cinxerit, clauſerit, occupaverit. Quibus omnibus convictis, ſi honeſtiores ſint, tertia pars bonorum eripitur, & in inſulam relegantur, humiliores in metallum damnantur. §. 4. Creditor chirographarius ſi ſine juſſu præſidis per vim debitoris ſui pignora cum non habuerit obligata, acceperit, in legem Juliam de vi privata committit[11]. Fiduciam vero, & pignora apud ſe depoſita perſequi & ſine auctoritate judicis vindicare non prohibetur[12].

TIT. XXVII.

DE LEGE JULIA PECULATUS.

SI quis fiſcalem pecuniam attrectaverit, ſubripuerit, mutaverit, ſeu in ſuos uſus converterit, in quadruplum[13] ejus pecuniæ, quam ſuſtulit, condemnatur.

TIT. XXVIII.

AD LEGEM JULIAM PEPETUNDARUM.

JUdices pedanei ſi pecunia corrupti dicantur[14], plerumque a præſide aut curia ſubmoventur, aut in exilium mittuntur, aut ad tempus relegantur.

TIT. XXIX.

AD LEGEM JULIAM MAJESTATIS.

§. 1. LEge Julia majeſtatis tenetur is, cujus ope, conſilio adverſus Imperatorem vel Remp. arma mota ſunt, exercitusve ejus in inſidias deductus eſt, quive injuſſu Imperatoris bellum geſſerit, delectumve habuerit, exercitum comparaverit, ſollicitaverit, deſeruerit Imperatorem. His antea in perpetuum igni & aqua interdicebatur, nunc vero humiliores beſtiis objiciuntur, vel vivi exuruntur: honeſtiores capite puniuntur. Quod crimen non ſolum facto, ſed & verbis[15] impiis maxime exacerbatur. §. 2. In reum majeſtatis inquiri prius convenit, quibus opibus, qua factione, quibus hoc auctoribus fecerit. Tanti enim criminis reus non obtentu adulationis[16] alicujus, ſed ipſius admiſſi cauſa puniendus eſt. Et ideo cum de eo quæritur, nulla dignitas a tormentis excipitur.

TIT. XXX.

AD LEGEM JULIAM AMBITUS.

PEtiturus magiſtratum, vel provinciæ ſacerdotium, ſi turbam ſuffragiorum cauſa conduxerit[17] convictus, ut vis publicæ reus in inſulam deportatur.

TIT. XXXI.

DE POENIS MILITUM.

§. 1. SI pecunia accepta miles cuſtodiam dimiſerit, capite puniendus eſt[18]. Et certe quæritur, cujus criminis reus dimiſſus eſſe videatur. §. 2. Qui cuſtodiam militi proſequenti magna manu excuſſerint, capite puniuntur.

TIT. XXXII.

QUANDO APPELLANDUM SIT.

QUotiens jusjurandum[19] poſtulatur, eo tempore appellandum eſt, quo defertur, non quo juratur.

TIT. XXXIII.

DE CAUTIONIBUS, ET POENIS APPELLATIONUM.

§. 1. NE liberum quis & ſolutum haberet arbitrium retractandæ, & revocandæ ſententiæ, & pœnæ, & tempora appellatoribus præſtituta ſunt. Et niſi juſte appellaverint, tempora ad cavendum[20] in pœna appellationis præſtituta ſunt. Igitur morans eo in loco, ubi appellavit, cavere debet, ut ex die acceptarum literarum continui quinque dies computentur. Si vero longius, ſalva dinumeratione integri quinque dies cum eo ipſo, quo literas acceperit, computantur. §. 2. Ne quis in captionem verborum in cavendo incidat, expeditiſſimum eſt pœnam ipſam, vel quid aliud pro ea deponere[21]. Neceſſe enim non habet ſponſorem quis, vel fidejuſſorem dare, aut præſentem eſſe. Sed ſi contra eum fuerit pronuntiatum, perdit quod depoſuit. §. 3. Quotiens in pœna appellationis cavetur, tam unus, quam plures fidejuſſores, ſi idonei ſunt[22], dari poſſunt. Sufficit enim etiam per unum idoneum indemnitati pœna conſuli. §. 4. Si plures appellant, una cautio ſufficit: & ſi unus caveat, omnibus vincit[23]. §. 5. Cum a pluribus ſententiis provocatur, ſingulæ cautiones exigendæ ſunt[24], & de ſingulis pœnis ſpondendum eſt. §. 6. Modus pœnæ, in qua quis cavere debet, ſpecialiter in cautione exprimendus eſt, ut ſciat, in qua ſtipulatio committatur[25]. Aliter enim recte caviſſe non videtur. §. 7. Aſſertor[26] ſi provocet, in ejusmodi tertiam cavere debet, quanti cauſa æſtimata eſt.

TIT. XXXIV.

DE DIMISSORIIS LITERIS.

§. 1. AB eo a quo appellatum eſt, ad eum, qui de appellatione cogniturus eſt, literæ dimiſſoriæ diriguntur, quæ vulgo Apoſtoli[27] appellantur, quorum poſtulatio, & acceptio intra quintum diem ex officio facienda eſt. §. 2. Qui intra tempora præſtituta dimiſſorias non poſtulaverit, vel acceperit, vel reddiderit, præſcriptione[28] ab agendo ſubmovetur.

TIT. XXXV.

DE REDDENDIS CAUSIS APPELLATIONUM.

§. 1. MEritum appellationis cauſæ capitalis, & ipſam rationem ſtatus non niſi per nosmetipſos[29] proſequi poſſumus. Nemo enim abſens aut duci in ſervitutem poteſt, aut damnari. §. 2. Moratorias appellationes, & eas, quæ ab executoribus, & confeſſis[30] fiunt, recipi non placuit. §. 3. Eum, qui appellat, cum convitio ipſius judicis[31] appellare non oportet: ideoque quod ita factum eſt, arbitrio Principis vindicatur.

TIT. XXXVI.

POST PROVOCATIONEM QUID OBSERVANDUM SIT.

§. 1. QUotiens poſſeſſor appellat, fructus medii temporis deponi convenit[32]. Quod ſi petitor provocet, fructus in cauſa depoſiti eſſe non poſſunt, nec recte eorum nomine ſatisdatio poſtulatur. §. 2. Si propter prædia urbana, vel mancipia appelletur, penſiones eorum, vel mercedes, vecturæ etiam, ſi de navi agatur, deponi ſolent.

TIT. XXXVII.

DE MERITIS APPELLATIONUM.

OMnimodo probandum eſt, ut quotiens injuſta appellatio pronunciatur, ſumptus, quos, dum ſequeretur adverſarius, impendit, reddere cogatur, non ſimplos, ſed quadruplos[33].

1 *l. 2. C. de fid. inſt. l. 3. C. ſi reus vel accuſ.* 2 *l. 13. D. de leg. Corn. de falſ.* 3 *l. 27. §. ult. D. de leg. Corn. de falſ. l. 3. D. ad leg. Jul. majeſt.* 4 *l. 10. C. de accuſ.* Sidonius Apollin. *lib. 5.*

5 *l. 7. D. ad leg. Jul. de vi pub.* Provocatio a magiſtratu olim ad Populum fiebat, nunc ad Imperatorem. 6 *l. 10. §. ult. D. ad leg. Jul. de vi pub. §. item lex Julia de vi. Inſt. de publ. judic. l. 5. §. ult. l. pen. D. ad leg. Jul. de vi pub.* 7 Quod jure fieri oſtendit *l. 13. §. 2. D. de injur.* 8 Ut ſeditionum auctores, factionum duces. *l. 16. D. de appell.* 9 Sic hunc locum emendavi ex *l. 5. D. ad leg. Jul. de vi pub.* 10 Hi omnes, pœna legis Juliæ privatorum coërcentur. Alii pœnam Juliæ publicorum ſtatuunt. *l. 3. 4. 5. 10. D. ad leg. Jul. de vi pub.* ſed quandoquidem hæc, quaſi paria conjungi ſolent, convocatis armatisve hominibus. & utriusque legis crimen objici poteſt: quod fieri quandoque ex eodem facto oſtendit *l. 32. D. de pœn.* 11 *Ꞩ. lib. 2. tit. 14. l. 5. C. ad leg. Jul. de vi pub. l. ult. D. ad leg. Jul. de vi priv.* 12 *l. 3. C. de pign.* Dico fiduciam & pignora: nam hypothecas ſi per vim auferat, credo eum teneri lege Julia *l. 3. C. vi bon. rapt.*

13 Hujus legis pœna primum fuit litis æſtimatio in quadruplum. *l. pen. D. eodem tit. l. 1. C. eod.* tum deportatio, deinde ultimum ſupplicium.

14 Damnati pecuniam in quadruplum plerumque reddunt his, a quibus acceperunt. *l. 1. C. eod. tit.* & hoc amplius extra ordinem puniuntur, vel exilio, vel relegatione, vel ordinis amotione, vel duriori pœna. *l. 7. §. ult. D. eod. tit.* Extat hæc ſententia in *l. 38. §. judic. D. de pœn.*

15 Eſt judicium de majeſtate duplex, Perduellionis, & majeſtatis. *l. ult. D. ad leg. Jul. maj.* Rurſus aut de facto aliquo eſt, aut de maledicto: idemque prorſus Modeſtinus ſcripſerat in *l. 7. §. ult. D. ad leg. Jul. majeſt.* Sed ex maledicto non contrahi crimen majeſtatis poſtea conſtitutum eſt, conſtitutioque relata in Codicem Juſtiniani. *l. 1. C. ſi quis Imp. mal.* verba Tribonianus immutavit: haud perite. 16 *l. 7. §. 3. D. ad leg. Jul. majeſt.* Adeo grave eſt hoc crimen, ut nulla dignitas a tormentis excipiatur. *l. 3. & 4. C. eod.*

17 Quæ lex hodie ceſſat, quoniam nulla habentur comitia, omni belli & pacis jure in principem collato. Sed ad inſtar legis Juliæ ex SC. tenetur is, qui Duumviratum, vel ſacerdotium, corruptis decurionum ſuffragiis, petit. *l. 1. D. de leg. Jul. ambit.*

18 Aut, ut adjicitur in *l. ult. D. de cuſt. reor.* in extremum militiæ gradum tranſcribuntur.

19 Neceſſarium, id eſt, quod in judicio defertur. *l. 26. §. ult. l. 25. l. ult. D. de jurejur.*

20 Hoc cautionis genus hodie ſublatum eſt. *l. 6. §. ult. C. de appell.* 21 Nec tamen æque receptum eſt in prætoriis ſtipulationibus. *l. 7. D. de præt. ſtipul.* 22 Quod & in omnibus ſatisdationibus admittendum reor. 23 Licet non omnes videantur appellaſſe. *l. 3. l. 10. §. ult. D. de appell.* 24 *l. 17. D. de appell.* 25 Quod & in ſtipulationibus prætoriis, quæ quanti ea res eſt, promiſſionem habent, expeditius eſt. *l. ult. D. de præt. ſtipulat.* 26 De aſſertore diximus in hujus lib. tit. 1.

27 *l. 9. D. de jur. fiſc. l. 1. D. de libell. dimiſſor.* 28 Hæc cauſa eſt, cur in libro ſingulari de præſcriptionibus Modeſtinus de Apoſtolis tractaverit. *l. 106. D. de verbor. ſign.* Credo autem intra quintum diem & petendos, & accipiendos, & reddendos Apoſtolos fuiſſe ſalva ſemper abſentibus pro ratione itineris dierum dinumeratione.

29 *l. 1. D. an per al. cauſ. app. red. poſſ.* 30 Reo confitente certa res eſt certa lex. A lege autem certa non poteſt appellari: & hoc eſt, quod dicitur, a pœna non appellari. *l. ſi qua pœna. D. de verb. ſign.* 31 Diximus Ꞩ. *tit. de injur.*

32 *l. 5. C. quor. appell. non rec.*

33 Videtur abrogari *l. 3. C. de fruct. & lit. expenſ.*